

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

KOULURAKENNUKSEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS ASUNNOIKSI

Kallaveden lukio

TEKIJÄ Kiia Kortelainen

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala			
Tutkinto-ohjelma Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä Kiia Kortelainen			
Työn nimi Koulurakennuksen käyttötarkoituksen muutos asunnoiksi: Kallaveden lukio			
Päiväys	24.5.2023	Sivumäärä/Liitteet	33/21
Toimeksiantaja Kuopion Tilapalvelut			
Tiivistelmä			
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Kuopiossa sijaitsevan Kallaveden lukion uusia mahdollisia käyttötarkoituksia. Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman myötä voi olla mahdollista, että opetustoiminta siirtyy rakennuksesta muualle, jos suunniteltu kahden kampuksen malli toteutuu. Rakennuksesta tuli tehdä luonnosta soiset suunnitelmat, joita voitaisiin hyödyntää tulevaisuudessa, jos rakennus jossain vaiheessa päädytään myymään. Kallaveden lukiosta ei ole tehty rakennushistoriaselvitystä, joten suunnittelutyön yhteydessä tuli myös tehdä suppea selvitys rakennuksen rakennushistoriallisesti arvokkaista piirteistä.</p> <p>Opinnäytetyön alussa tutustuttiin tilaajalta saatuun lähtötietoaineistoon ja tehtiin rakennuksesta tietomalli. Rakennushistoriaa selvitettiin kuva-arkistojen, kohdekäynnin, kirjallisten lähteiden ja kohdekäynnillä tehtyjen havaintojen avulla. Pohjatyon jälkeen siirryttiin varsinaiseen suunnitteluvaiheeseen. Rakennuksen mahdollisia käyttötarkoituksia tutkittiin karkeilla luonnoksilla, joista asuinkäyttö valittiin jatkosuunnitteluun. Asuntojen suunnittelussa otettiin huomioon rakennuksen suojelumääräys ja opinnäytetyön yhteydessä tehty selvitystyö.</p> <p>Työn lopputuloksena saatiin aikaan selvitys rakennushistoriallisesti arvokkaimmista piirteistä sekä suunnitelmat rakennuksen asuinkäyttöön muuttamisesta. Piirustukset, havainnekuvat ja selvitys rakennushistoriasta luovutettiin tilaajan käyttöön. Tulevaisuudessa Kallaveden lukiosta olisi hyvä tehdä kattavampi rakennushistoriaselvitys, ennen kuin sinne suunnitellaan isompia korjaustoimenpiteitä. Lisäksi alueen asemakaavaa tulee muuttaa, jos rakennuksen tilat halutaan muuttaa asuinkäyttöön, tai muuhun alkuperäisestä poikkeavaan käyttötarkoitukseen.</p>			
Avainsanat korjausrakentaminen, käyttötarkoituksen muutos, koulurakennus, rakennussuojelu, rakennushistoria, Kuopio			

Field of Study Technology, Communication and Transport	
Degree Programme Degree Programme in Construction Architecture	
Author Kiia Kortelainen	
Title of Thesis Converting a school building into apartments: Kallavesi Senior High School	
Date 24 May 2023	Pages/Appendices 33/21
Client Organisation Kuopio Facility Services	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of the thesis was to investigate what new uses can be implemented for the building of Kallavesi Senior High School in Kuopio, Finland. There is a possibility that educational activities may be transferred elsewhere, if the two-campus model will be carried out which is mentioned in the educational programme for the City of Kuopio. The given task was to make draft-level drawings which could be utilized in the future if the building was to be sold, for example. A building history survey about Kallavesi Senior High School has not been made. Therefore, a brief survey about the historically valuable features of the building had to be made alongside actual planning.</p> <p>At the beginning of the thesis, the source information from the client was familiarized with and the building information model was made. The history of the building was surveyed using images, written sources and observations from a visit to the building. After the groundwork was made, it was possible to move to the actual planning phase. The potential uses of the building were examined by making rough sketches, of which one was selected for further planning. The preservation order and the survey done during the thesis were taken into account in the apartment planning.</p> <p>As a result, a survey about historically valuable features of the building and plans for converting the building into apartment were made. Drawings, visualizations and the survey was given to the client organisation. Before planning larger renovations, it would be good to make a proper building history survey about Kallavesi Senior High School in the future. In addition, the city plan of the area has to be altered if the building is wanted to be converted into apartments or to any other use different from the original.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Renovation, changing the use, school building, building preservation, building history, Kuopio</p>	

1	JOHDANTO	6
2	SUUNNITTELUN LÄHTÖTIEDOT.....	7
2.1	Tilaaajan tavoitteet	7
2.2	Kohteen sijainti	7
2.3	Kaavatiedot	7
2.4	Kallaveden lukion historia	8
2.5	Referenssikohteet	9
3	RAKENNUSHISTORIALLISESTI ARVOKKAAT PIIRTEET	11
3.1	Julkisivut.....	11
3.2	Porrashuoneet	12
3.3	Käytävät.....	13
3.4	Luokkahuoneet	15
3.5	Sali	15
4	UUDEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN TUTKIMINEN	16
4.1	Hotelli	16
4.2	Toimitilat.....	17
4.3	Asuminen	18
5	SUUNNITTELU.....	18
5.1	Esteettömyys.....	19
5.2	Pihasuunnittelu	20
5.3	Pysäköinti.....	21
5.4	Aukotus.....	21
5.5	Käytävän hyödyntäminen.....	22
5.6	Juhla-/liikuntasali	22
5.7	Yhteistilat	22
5.8	Toimistotilat	23
5.9	Asuntosuunnittelu	23
5.10	Talotekniikka	28
6	POHDINTA	29
	LÄHTEET	31

KUVA 1. Kuvaleike Kuopion karttapalvelusta (Kuopion Karttapalvelu 2023).....	7
KUVA 2. Tyttölyseo kuvattu Piispanpuistosta, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo (Nederström 1954).....	9
KUVA 3. Esimerkki Helsingin Sinfonian asuntopohjasta, 4. kerros (Helsingin Sinfonia 2021)	10
KUVA 4. Asunto Oy Lääninlääkärin pohjapiirustuksia (Kirsti Sivén ja Asko Takala Arkkitehdit Oy, 2021)	11
KUVA 5. Umpeen muuratut ikkunat (Kortelainen 2023).....	12
KUVA 6. Pääporras ja Maaherrankadun sisäänkäynti (Kortelainen 2023).....	13
KUVA 7. Itäisen siiven porrashuone (Kortelainen 2023)	13
KUVA 8. Toisen kerroksen käytävä (Kortelainen 2023).....	14
KUVA 9. Viidennen kerroksen käytävä (Kortelainen 2023).....	14
KUVA 10. Luokkahuone (Kortelainen 2023)	15
KUVA 11. Salin kasettikatto ja parvi (Kortelainen 2023)	15
KUVA 12. Käyttötarkoituksen muutos hotelliksi (Kortelainen 2023)	16
KUVA 13. Käyttötarkoituksen muutos toimitiloiksi (Kortelainen 2023).....	17
KUVA 14. Käyttötarkoituksen muutos asunnoiksi (Kortelainen 2023).....	18
KUVA 15. 1. kerroksen nykytilanne (Kuopion Tilapalvelut 2023)	19
KUVA 16. Ote asemapiirroksesta (Kortelainen 2023)	20
KUVA 17. Havainnekuva pohjoisesta (Kortelainen 2023)	21
KUVA 18. Julkisivu pohjoiseen Koljonniemenkadulle (Kortelainen 2023)	22
KUVA 19. Tyypillinen yksiön pohjapiirustus (Kortelainen 2023).....	24
KUVA 20. Tyypillinen kaksion pohjapiirustus (Kortelainen 2023)	24
KUVA 21. Tyypillinen kolmion pohjapiirustus (Kortelainen 2023).....	25
Kuva 22. Tyypillinen neliön pohjapiirustus (Kortelainen 2023)	26
KUVA 23. Viidennen kerroksen kolmio parvivarauksella (Kortelainen 2023).....	27
Kuva 24. Vaihtoehdot yläkerran asuntojen toteuttamiselle (Kortelainen 2023)	28

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön suunnittelukohteena on Kuopion keskustassa, Maaherrankatu 2:ssa sijaitseva koulurakennus. Kallaveden lukio on rakennettu vuonna 1924 ja sen on suunnitellut arkkitehti Magnus Schjerfbeck. Rakennuksessa on ollut opetustoimintaa useilla eri nimillä ennen nykypäivää. Alun perin se toimi nimellä Kuopion tyttölyseo ja Kuopion suomalainen tyttökoulu.

Kuopion viimeisimmässä koulutuspoliittisessa ohjelmassa on tehty linjaus kahden kampuksen mallista, jossa yksi kampus muodostuisi taidelukio Lumitista ja Lyseon lukiosta, ja toinen olisi Kallaveden lukion ja Kuopion klassillisen lukion muodostama uusi lukio. Tämä yhdistynyt lukio voisi toteutua sijoittua Savilahteen, jolloin vanhat lukiorakennukset jäisivät tyhjilleen. Jos kahden kampuksen malli ei toteutudu 2020-luvun aikana, tulee rakennuksessa tehdä laajamittainen peruskorjaus. Linjauksen pohjalta ei ole tehty vielä päätöksiä opinnäytetyötä kirjoittaessa, mutta näiden taustatietojen pohjalta työ sai alkunsa.

Opinnäytetyön tilaaja Kuopion Tilapalvelut toivoi, että työssä tutkitaan lukiorakennuksen muita mahdollisia käyttötarkoituksia, jos opetustoiminta siirtyisi tulevaisuudessa muualle. Lisäksi oli aiheellista tehdä selvitystä rakennushistoriallisesti arvokkaista, säilytettävistä piirteistä, koska varsinaista rakennushistoriaselvitystä ei ole tehty.

Käyttötarkoitusten tutkimisen ja rakennushistorian selvittämisen jälkeen tavoitteena oli tehdä luonnostasoiset arkkitehtisuunnitelmat yhden käyttötarkoituksen pohjalta. Syntyneitä aineistoa voisi olla mahdollista käyttää tulevaisuudessa jatkosuunnittelua tai markkinointia varten, jos kaupunki päätyisi joskus myymään rakennuksen. Suunnittelun tavoitteena oli kunnioittaa arkkitehtuurin ominaispiirteitä ja rakennuksen historiaa. Uudet tilaratkaisut haluttiin toteuttaa ennemmin laadukkaasti ja tilavasti, kuin tilojen tehokkuutta maksimoiden.

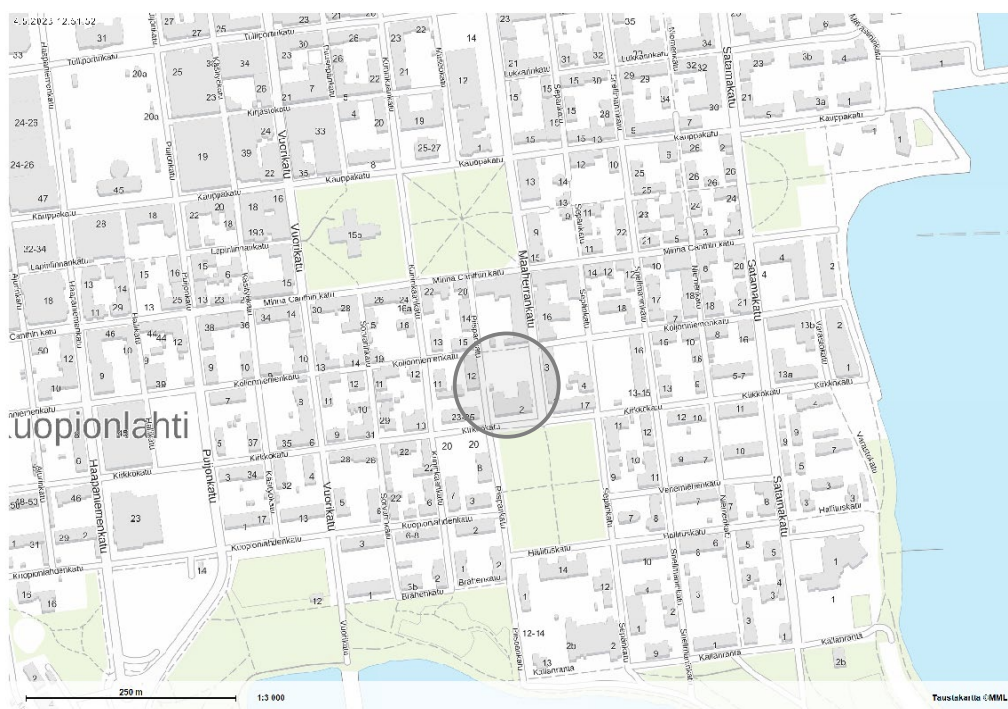
2 SUUNNITTELUN LÄHTÖTIEDOT

2.1 Tilaajan tavoitteet

Opinnäytetyön tilaajan, Kuopion Tilapalveluiden, tavoitteena on tutkia Kallaveden lukion uusia mahdollisia käyttötarkoituksia, jos rakennuksessa ei olisi tulevaisuudessa opetustoimintaa. Tutkimisen jälkeen tarkoituksena on tehdä luonnostasoiset suunnitelmat yhdestä valitusta käyttötarkoituksesta. Suunnitelmista koostetaan aineisto, jota voidaan hyödyntää tarvittaessa rakennuksen myynnissä ja jatkosuunnittelussa. Suunnittelun ohella tulee tehdä selvitystä kohteen rakennushistoriallisesti arvokasta piirteistä ja ottaa ne huomioon lopullisessa suunnitelmassa.

2.2 Kohteen sijainti

Kallaveden lukio sijaitsee Kuopion keskustassa, Väinölänniemen kaupunginosassa, osoitteessa Maaherrankatu 2. Kuvassa 1 merkitty tontti kattaa koko korttelin ja sitä reunustaa Maaherrankatu, Kirkkokatu, Koljonniemenkatu sekä Piispankatu. Eteläpuolella sijaitsee kulttuurihistoriallisesti merkittävä Piispanpuisto.

KUVA 1. Kuvaleike Kuopion karttapalvelusta (Kuopion Karttapalvelu 2023)

2.3 Kaavatiedot

Alueen asemakaava on vuodelta 1974 ja suunnittelualue koskee kaavan tonttia 1-14-1. Tontti sijoittuu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueelle (YO). Kaavassa on yleisiä määräyksiä koskien pysäköintiä, istutuksia ja pihatoimintoja koskien.

Pysäköintimääräys kerros- ja rivitaloasuntojen osalta vaatii 1 autopaikan kerrosalan 75 neliötä kohti, mutta kuitenkin vähintään yhden autopaikan asuntoa kohti. Nykyisen käyttötarkoituksen mukaan määräys vaatii 1 autopaikan kahta toimihenkilöä kohti ja 1 autopaikan neljää 18 vuotta täyttäneitä

oppilasta kohti.

Istutusten ja pihan osalta kaavamääräyksissä sanotaan seuraavasti:

Rakentamattomat tontin osat tulee kaavan mukaan pitää huolitelussa kunnossa ja alueille, joita ei käytetä muuhun tarkoitukseen samoin kuin istutettavaksi määrätyille tontin osille tulee istuttaa vähintään 3 m korkuisia lehtipuita vähintään 5 kpl kutakin tontin pinta-alan 1000 m² kohti sekä pensaita.

Tonteilla on varattava yhtenäistä leikkiin ja muuhun oleskeluun soveltuvaa aluetta vähintään 0,15 m² jokaista asuntokerrosalan neliometriä kohti. Tämän alueen tulee olla tarkoituksenmukaisella tavalla ajoneuvoliikenteestä ja jätteiden säilytykseen tarkoitetuista laitteista eristetty. (Kuopion kaupunki, 1974.)

Yleiskaavassa rakennukselle on annettu suojelumerkintä sr-2 eli kohde on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas, joka tulee ainakin arvokkaimmilta osilta säilyttää. Säilyttäminen tulee kuitenkin vielä tutkia ja määrittää erikseen asemakaavassa. (Kuopion kaupunki, Keskeisen kaupunkialueen yleiskaava, 2001.) Kallaveden lukiolta puuttuu suojelumerkintä nykyisestä asemakaavasta ja kaava-alueella on myös useita muita vastaavia tapauksia. Rakennusta käsitellään kuitenkin suojelumerkinnän mukaisesti.

Lähtötietoja tutkittaessa selvisi, että rakennuksen asemapiirroksessa ilmoitettu käytetyn rakennusoikeuden pinta-ala, 6048 m², poikkeaa huomattavasti asemakaavassa ilmoitetusta rakennusoikeudesta, joka on 4700 m². Poikkeama voi johtua esimerkiksi erilaisista laskentatavoista. Opinnäytetyön yhteydessä tehtyjen laskelmien mukaan kerrosala jää alle rakennusoikeuden, jos käytetään nykypäivän laskentatapaa ja pinta-alaan ei oteta huomioon ullakon tai kellarin tiloja.

2.4 Kallaveden lukion historia

Lukiorakennus valmistui vuonna 1924 Kuopion tyttölyseoksi (kuva 2). Yksityinen tyttölyseo perustettiin vuonna 1879 ja se toimi vuoteen 1973 saakka. Koulusta käytettiin myös nimeä Kuopion suomalainen tyttökoulu ja lempinimeä Tipula, joka on paikallisten käytössä edelleen. Lisäksi ennen nykyistä Kallaveden lukiota koulu on vuosien saatossa toiminut myös nimellä Kallaveden yläaste ja lukio sekä Kallaveden lukio ja aikuislinja. (Kallaveden lukio julkaisuaika tuntematon)

KUVA 2. Tyttölyseo kuvattu Piispanpuistosta, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo (Nederström 1954)

Ennen nykyistä sijaintia tyttölyseo toimi 50 vuotta väliaikaisesti eri puolilla kaupunkia ja kaikkiaan tiloja oli neljässä paikassa. Nykyinen tontti oli valtion omistama ja se oli ollut vuosikymmeniä tyhjiin. Siihen oli kaavailtu muun muassa Kuopion hiippakunnan piispan residenssiä. Lopulta tontille päädyttiin rakentamaan tyttölyseon rakennus, jonka suunnittelusta vastasi arkkitehti Magnus Schjerfbeck. Punatiilinen ja tyyliiltään klassistinen rakennus oli ensimmäinen Kuopioon 1920-luvulla rakennetuista koulutaloista. (Kallaveden lukio 2017.)

Rakennus oli alun perin nelikerroksinen. Ullakko ja tiilikatto tuhoutuivat tulipalossa lokakuussa 1953 ja seuraavan vuoden aikana talo nousi nykyiseen korkoonsa, kun siihen rakennettiin viides kerros. 1990-luvun lopulla rakennuksessa toteutettiin laajempi saneeraus, jonka yhteydessä muun muassa kaikki ikkunat ja puiset ulko-ovet vaihdettiin metallipintaisiin. (Riekkö 2005, 192.)

2.5 Referenssi kohteet

Kallaveden lukion kaltaisia koulurakennuksia ei ole vielä juurikaan muutettu asuinkäyttöön. Tulevaisuudessa tilanne voi olla toinen, sillä esimerkiksi kiinteistösijoitusyhtiö Kojamo on hankkinut useita vanhoja koulurakennuksia Helsingistä, jotka on tarkoitus muuttaa vuokra-asunnoiksi. Suunnittelutyön referensseinä on käytetty jo toteutettuja kohteita, joista löytyi pohjapiirustuksia ja kuvia.

Helsingin Sinfonia on rakennettu vanhaan Sibelius-Akatemian rakennukseen osoitteeseen Töölönkatu 28. Talo on rakennettu vuonna 1931 ja sen on suunnitellut arkkitehti Väinö Vähäkallio. Tilat olivat alun perin Ammatinedistämislaitoksen käytössä 80-luvulle saakka. Sibelius-Akatemian muuttaessa toisiin tiloihin, S-pankin asuntorahasto osti rakennuksen ja rakennutti siihen vuokra-asuntoja. Remontti valmistui vuonna 2021. Asunnot on remontoitu tavallista laadukkaammin ja suojelumääräyksiä noudattaen, yhteistyössä Museoviraston kanssa. Remontin yhteydessä taloon rakennettiin myös uudisosa. (Takala 2021)

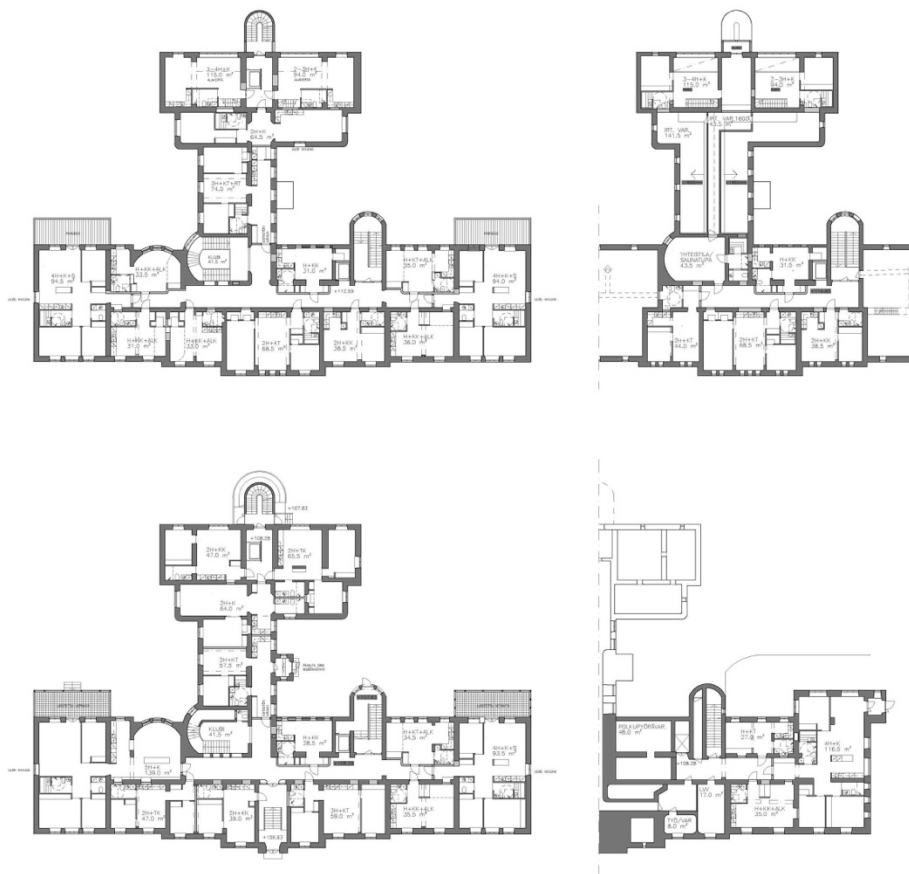
Kallaveden lukion kanssa yhtäläisyyksiä on muun muassa ikkuna-aukotusten tiheydessä, runkosyvyydessä ja väliseinien paksuudessa. Opinnäytetyötä tehdessä tämä referenssikohde oli hyödyllinen etenkin pohjaratkaisujen suunnittelussa. (Kuva 3.)

KUVA 3. Esimerkki Helsingin Sinfonian asuntopohjasta, 4. kerros (Helsingin Sinfonia 2021)

Toisena referenssi kohteena toimii Kuopion vanhan lääninsairaalan rakennus, joka sijaitsee Sairaala-kadulla, Valkeisenlammen rannalla. Rakennus valmistui vuosien 1908–10 aikana kirurgiseksi osastoksi ja samalla tontille rakennettiin muita sivurakennuksia. Sairaalarakennuksen pääsuunnittelijana toimi Magnus Schjerfbeck, joka oli myös Kallaveden lukion arkkitehti. 1959 rakennus otettiin alan oppilaitoskäyttöön. Vuosien 2021 ja 2022 vaihteessa rakennukseen valmistui käyttötarkoituksen muutos asunnoiksi Lujatalon toteuttamana ja nykyään se on Asunto Oy Kuopion Lääninlääkäri. Muutoksen suunnitteli Kirsti Sivén ja Asko Takala Arkkitehdit Oy. (RKY 2009, Etuovi.com julkaisuaika tuntematon)

Asunnoiksi muuttamisen yhteydessä sairaalan leveitä käytäviä on otettu asuntojen käyttöön ja haastavan muotoisia tiloja on sopeutettu asumiseen. Ikkuna-aukotuksessa on tässäkin referenssikohdeessa samankaltaisuuksia Kallaveden lukion kanssa ja pohjaa hallitsevat suuret portaat. Asunnot ovat Helsingin Sinfoniaan verrattuna keskimäärin pienempiä ja runkosyvyys on kapeampi, joten asuntopohjien osalta Lääninsairaalan ratkaisut eivät olleet yhtä hyvin hyödynnettävissä opinnäytetyön suunnittelussa. (Kuva 4.)

KUVA 4. Asunto Oy Lääninlääkäriin pohjapiirustuksia (Kirsti Sivén ja Asko Takala Arkkitehdit Oy, 2021)

3 RAKENNUSHISTORIALISESTI ARVOKKAAT PIIRTEET

Kokonaisuudessaan lukiorakennus on merkittävä osa kuopilaista rakennushistoriaa ja etenkin Piispanpuiston aluetta, mistä kertoo myös suojelumerkintä s-2. Kallaveden lukiosta ei ole tehty rakennushistoriaselvitystä, joten ennen suunnittelua siinä tuli tehdä suppea selvitys rakennushistoriallisesti arvokkaista piirteistä. Selvitys perustuu kohdekäynnillä tehtyihin havaintoihin, Kuopion kulttuurihistoriallisen museon kuva-aineistoihin ja lähdekirjallisuuden teksteihin. Kohdekäynnin aikaan luokissa oli käynnissä opetusta ja viidennettä kerrosta remontoitiin, mikä rajoitti tilojen kartoittamista. Selvityksessä raportoidut piirteet on katsottu säilytettäväksi lopullisissa suunnitelmissa. Lisäksi kadonneita piirteitä voitaisiin palauttaa alkuperäiseen esimerkiksi sisämaalausten ja väritysten osalta.

Opinnäytetyössä esitellään selvityksen aikana kerätty kuva-aineisto pääpiirteittäin. Mahdollisen jatkosuunnittelun toteutuessa, rakennuksesta tulisi tehdä varsinainen rakennushistoriaselvitys ennen suunnitelmien edistämistä.

3.1 Julkisivut

Rakennuksen punatiilinen julkisivu on hillityn koristeellinen rakennusajankohdan tapaan. 1920-luvun klassistisesta tyylistä kertoo säännönmukaisuus ja selkeys (Helka 2008).

Ajan saatossa julkisivuissa on tapahtunut muutoksia, joista huomattavimpia ovat katon palamisen seurauksena muuttunut vesikatto ja lisäkerroksen rakentaminen. Läntisessä siivessä pihan puoleisella julkisivulla ensimmäisen kerroksen ikkunoita on muurattu umpeen (kuva 5).

KUVA 5. Umpeen muuratut ikkunat (Kortelainen 2023)

Lisäksi 90-luvun saneerauksessa vanhat puiset ikkunat ja ulko-ovet vaihtuivat metallipintaisiin ja samalla ikkunoiden väri vaihtui valokuvien mukaan valkoisesta punertavaan (kuva 2). Ikkunoiden väriytyä ja vanhat puuovet tulisi pyrkiä palauttamaan alkuperäisten mukaisiksi siinä vaiheessa, kun nykyiset ikkunat ja ovet tulevat käyttöikänsä päähän.

3.2 Porrashuoneet

Porrashuoneissa säilytettäviä piirteitä ovat itse portaat kaiteineen sekä rakenteiden tuomat seinä- ja kattomuodot. Kellarikerrokseen menevissä pääportaissa ja pienemmissä sivuportaissa merkittäviä piirteitä ei löydy yhtä lailla kuin pääportaissa kerroksissa 1-5.

Pääportaikoissa on säilynyt alkuperäiset kaiteet ja oletettavasti myös alkuperäinen mosaiikkibetonipinta. Merkittäviä osia ovat 1. kerroksessa portaiden alapään muoto ja koristeellinen kaidepylväs. (Kuva 6.)

KUVA 6. Pääporras ja Maaherrankadun sisäänkäynti (Kortelainen 2023)

Itäisen siiven porrashuoneessa on myös alkuperäinen, mutta vähemmän koristeellinen kaide (kuva 7). Kaide ei vastaa nykyisiä käyttöturvallisuusvaatimuksia, joten sen säilyttämiseksi tulisi todennäköisesti löytää ratkaisu turvallisuuteen liittyviin ongelmiin (Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 2017).

KUVA 7. Itäisen siiven porrashuone (Kortelainen 2023)

3.3 Käytävät

Koulurakennuksille tyypilliseen tapaan rakennusrunkoa määrittää leveä keskikäytävä, jonka päihin sijoittuvat porrashuoneet. Ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa käytävää ja sisäpihan puoleista tilaa erottavat pilarit, joiden väliin on jossain vaiheessa asennettu lasiseinät. Näin muodostuva avara

ja valoisa tila on olennaista rakennuksen arkkitehtuurille. Pyöreiden pilareiden yläosat ovat koristeltu ornamentein (kuva 8).

KUVA 8. Toisen kerroksen käytävä ja pilarin ornamentit (Kortelainen 2023)

Maaherrankadun puoleisen sisäänkäynnin tuulikaapissa lattia on todennäköisesti alkuperäistä laatoitusta, joka on kolhuista huolimatta ikäisekseen hyvässä kunnossa (kuva 6). Muuten käytävien lattia-pinnat ovat mosaiikkibetonia.

50-luvulla rakennettu viides kerros poikkeaa muista kerroksista. Käytävien alakatoissa näkyy kerroksen ja ullakon välinen ripalaattarakenne ja ikkunoiden alareuna on normaalia korkeammalla, sekä käytävällä että luokissa.

KUVA 9. Viidennen kerroksen käytävä (Kortelainen 2023)

3.4 Luokkahuoneet

Rakennuksessa tehdyllä kohdekäynnillä ei ollut mahdollista käydä jokaisessa luokkatilassa. Kuviin perustuvan selvityksen ja kiinteistöhoitajan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella luokissa ei ole alkuperäisiä ikkunautoja lukuun ottamatta säilynyt merkittävän arvokkaita piirteitä. (Kuva 10.)

KUVA 10. Luokkahuone (Kortelainen 2023)

3.5 Sali

Eniten alkuperäisenä säilyneitä merkittäviä piirteitä löytyi nykyisestä juhla-/liikuntasalista, minkä vuoksi tila on kokonaisuutena rakennushistoriallisesti arvokas. Ennallaan säilyneet kasettikatto, esiintymislavan koristeet ja parvi näkyvät useissa rakennuksesta otetuissa vanhoissa kuvissa. Itse esiintymislava on jossain vaiheessa purettu lattian kanssa samalle tasolle. (Kuva 11.)

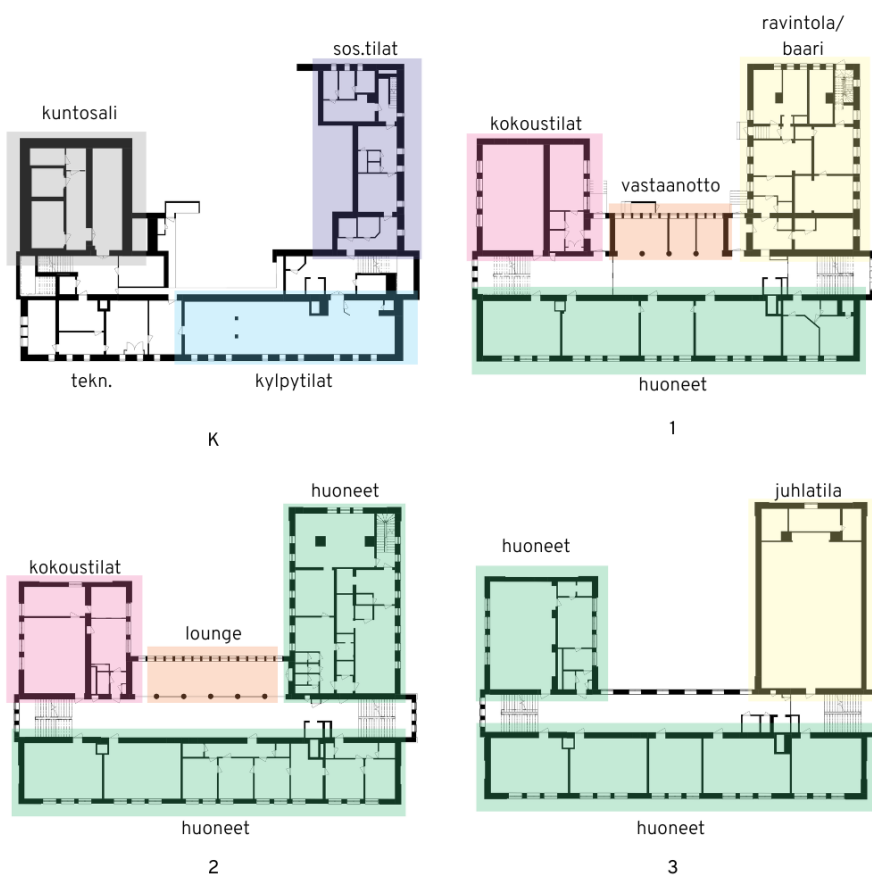

KUVA 11. Salin kasettikatto ja parvi (Kortelainen 2023)

4 UUDEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN TUTKIMINEN

Suunnittelun alussa tutkittiin rakennuksen muita mahdollisia käyttötarkoituksia, jos nykyisen kaltainen koulutoiminta siirtyisi muualle. Tilaajan toiveena oli löytää rakennukselle käyttötarkoitus, joka sopii siihen luontevasti. Tutkiminen aloitettiin pohdinnalla ja kaaviomaisten luonnosten tekemisellä. Kantavat rakenteet, hissien sijainti ja huonekorkeus asettivat raamit suunnittelulle. Jokaisen käyttötarkoituksen kohdalla tuli ottaa huomioon esteettömyyden toteuttaminen, yksityisten ja julkisten tilojen keskinäiset suhteet sekä valoisuus. Suunnittelun aikana huomattiin, että rakennukseen syntyy helposti monikäyttöisiä tiloja ja lopullisissa tuotoksissa onkin yhdistetty erilaisia toimintoja saman katon alle.

4.1 Hotelli

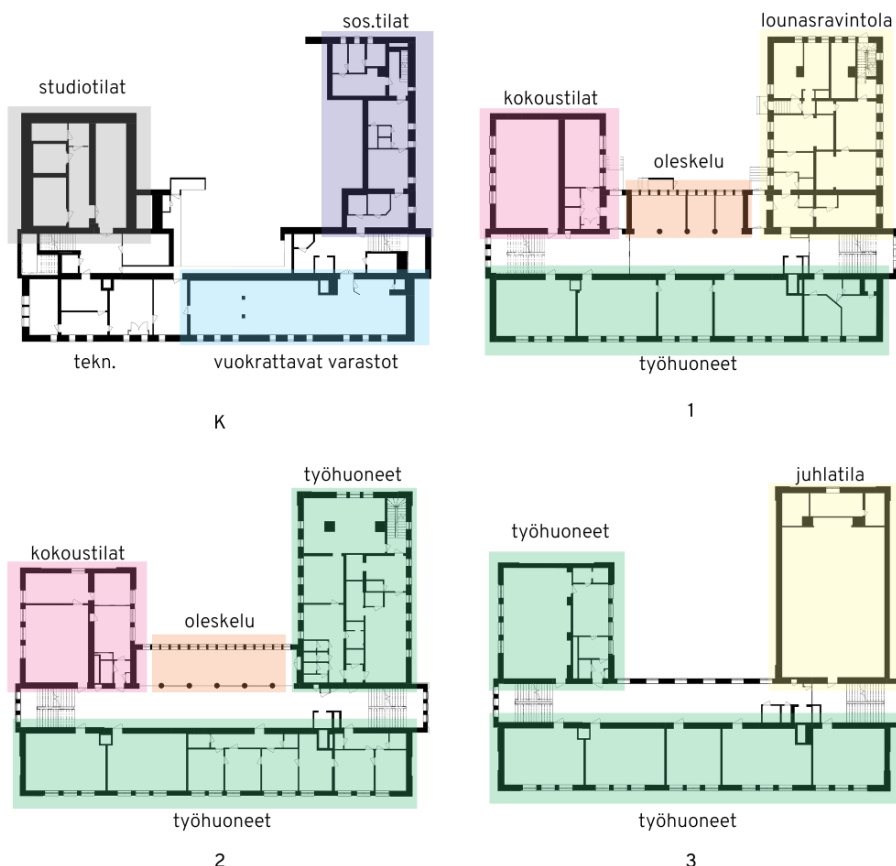

KUVA 12. Käyttötarkoituksen muutos hotelliksi (Kortelainen 2023)

Rakennuksen laajuus, aukotus ja nykyiset tilat pystyttäisiin hyödyntämään hotellitoiminnassa helposti. Paikoin tiheä aukotus ei aiheuttaisi huoneiden suunnittelussa suuria ongelmia, sillä kapeat huoneet ovat tyypillisiä hotellirakennuksissa. Salia voitaisiin käyttää erikseen varattavana juhlatilana ja kellarikerrokseen voisi sijoittua esimerkiksi kuntosali sekä saunatilat. Hotellin ohessa toimiville ravintolatiloille on riittävästi tilaa ensimmäisessä kerroksessa, joka olisi helposti saavutettavissa myös hotellin ulkopuolisille asiakkaille. Henkilökunnan sosiaalityilat pysyisivät nykyisellä paikallaan. (Kuva 12.)

Rakennuksen vieressä toimii merkittävä hotellitoimija jo tällä hetkellä, ja näköpiirissä ei ole uusia hotellihankkeita, jotka etsisivät paikkaa Kuopiosta. Lisäksi etenkin ravintolatoiminta sekä suuri henkilöiden ja märkätilojen määrä vaatisi paljon talotekniikalta, joka on jo nyt ollut vaikeaa sovittaa rakennukseen. Tämän vuoksi käyttötarkoituksen muutos hotelliksi voisi olla epätodennäköinen.

4.2 Toimitilat

KUVA 13. Käyttötarkoituksen muutos toimitiloiksi (Kortelainen 2023)

Toinen mahdollinen käyttötarkoitus olisi erilaiset toimitilat. Etätyöskentelyn lisääntymisestä huolimatta yritykset työskentelevät edelleen myös toimistoissa ja moni luovan alan yrittäjä vuokraa toimittiloja ateljeeksi. Suuren neliömäärän vuoksi voisi olla kuitenkin haastavaa löytää toimija, joka käyttäisi kaikkia tiloja itse. Tilat voisivatkin olla vuokrattavissa työhuone kerrallaan ja osa tiloista olisi käyttäjien yhteisessä käytössä. Neliömäärän ansiosta samaan rakennukseen voitaisiin sijoittaa muitakin tilojen käyttäjiä palvelevia toimintoja, kuten lounasravintola tai kokoustiloja. Nykyiset sosiaalitalat ja studiotilat voisivat jäädä paikalleen. Myös tässä vaihtoehdossa sali voisi olla ulosvuokrattavana juhla- tai kokoustilana ja näin rakennuksessa olisi toimintaa aamusta iltaan, arkena ja viikonloppuisin. (Kuva 13.)

Haasteena tässä vaihtoehdossa olisi saada rakennukselle tarpeeksi hyvä vuokraus- tai käyttöaste, jos tiloille ei ole riittävästi kysyntää.

4.3 Asuminen

KUVA 14. Käyttötarkoituksen muutos asunnoiksi (Kortelainen 2023)

Lopulta käyttötarkoitukseksi tutkittiin asumista, joka olisi lähtökohtaisesti todennäköisin jatkokäyttö rakennukselle. Nykyisiin tiloihin olisi mahdollista muodostaa asuntoja suhteellisen yksinkertaisilla toimenpiteillä. Kellaritilat varattaisiin pääasiassa yhteistiloille, kuten saunatilalle, pesutuvalla, varastoille ja teknisille tiloille. Lisäksi koulun vanhat studiotilat pyrittiin säästämään, mutta myöhemmässä tarkastelussa ne kuitenkin muutettiin irtaimistovarastoiksi.

Asuinkäyttöä tutkittaessa haasteita ilmeni ensimmäisen kerroksen sisäpihaa ympäröivien tilojen yksityisyyden puutteen ja luonnonvalon vähyyden vuoksi. Myös ylimmän kerroksen korkealla olevat ikkunat ja leveät keskikäytävät vaativat pohdintaa asuinmukavuuden ja neliöiden hyödyntämisen kannalta.

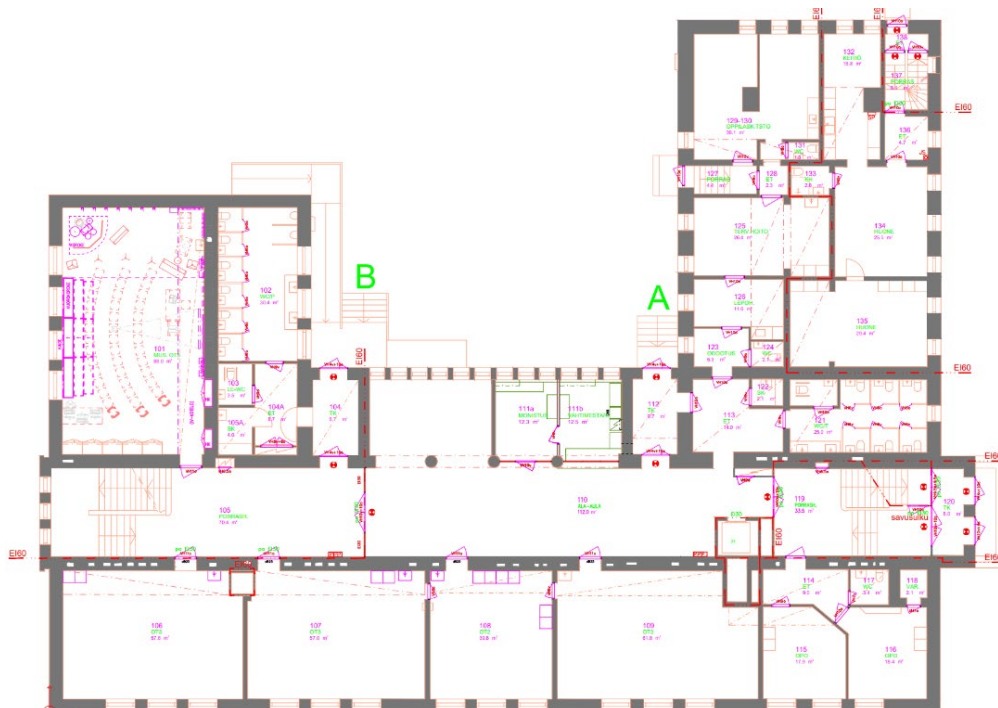
Tämä vaihtoehto päätyi lopulta tarkempaan suunnitteluun, mutta yhdistäen siihen myös toimistotiloja ja salin vuokraamisen tai myymisen ulkoiselle toimijalle. Lopputuloksessa on pyritty käyttämään tiloja mahdollisimman paljon asumiseen ja toimistotiloja on suunniteltu kohtiin, joissa yksityisyys tai valoisuus ei ole riittävää asunnoille.

5 SUUNNITTELU

Suunnittelua varten rakennuksen nykytilanne mallinnettiin riittävältä osin ja annettujen lähtötietojen mukaan käyttäen Revit-ohjelmaa (kuva 15). Kaikkia lähtötietoja ei ollut digitoitu ja esimerkiksi poh-

japiirustusten välillä oli paljon ristiriitaisuuksia, minkä vuoksi suunnitelmia ei ole voitu tehdä mittatar-koiksi. Rakennuksesta olisi hyvä tehdä esimerkiksi laserkeilauksen avulla tarkempi tietomalli, jos sitä halutaan hyödyntää suunnittelussa.

Suunnitelmissa ei ole otettu tarkemmin kantaa paloturvallisuuden toteuttamiseen, vaan esimerkiksi porrashuoneiden osastointi ja poistumisteiden määrä on pidetty ennallaan. Olennaisin muutos nykyiseen olisi asuntojen palo-osastoinnin toteuttaminen. Paloturvallisuuden oikeanlaista toteuttamista tulisi tällaisen hankkeen kohdalla tarkastella paloviranomaisten kanssa. (Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017)

KUVA 15. 1. kerroksen nykytilanne (Kuopion Tilapalvelut 2023)

5.1 Esteettömyys

Vanhan rakennuksen kohdalla yleisiä esteettömyysvaatimuksia joudutaan usein soveltamaan asetusten ja ohjeiden mukaisesti, koska tällaisiin tilanteisiin ei ole yhtä oikeaa ohjeistusta. Se, kuinka paljon ja missä asioissa voidaan soveltaa esteettömyyden toteuttamista, riippuu monesti paikallisesta rakennusvalvonnasta. Kohteen mahdollisen jatkosuunnittelun kohdalla tulisi selvittää, kuinka tarkasti rakennuksen tulee täyttää esteettömyyden kriteerit. Lisäksi esteettömyyden saavuttamiseksi vaadittavien toimenpiteiden hinta ja vaikutus säilytettäviin rakennusosiin punnitaan hankekohtaisesti. (Valtioneuvoston asetus rakennusten esteettömyydestä 2017.)

Tämän opinnäytetyön suunnittelussa esteettömyys on otettu huomioon sisäänkäynnin, kylpyhuoneiden ja asuntoihin kulkemisen osalta pääpiirteittäin. Ainoastaan itäisessä siivessä sijaitsevat tilat, joihin ei ole kulkua hissillä, ja ylimmän kerroksen korotetut asunnot eivät täytä esteettömyyden kriteerejä. Näissä esteettömyys voitaisiin saavuttaa esimerkiksi erillisellä porrasmallilla. Lisäksi nykyisten kynnysten tai tasoerojen korkeuksista ei ole tarkkaa tietoa, joten ne saattavat olla asetuksissa sallittua korkeampia.

5.2 Pihasuunnittelu

Pihasuunnittelun lähtökohtana oli viihtyisän oleskelualueen luominen, esteetön kulku ja riittävä paikoitus sekä autoille että polkupyörille. Keskeisen sijainnin vuoksi oleellista oli myös yksityisyyden luominen tontille. Pihan puolen sisäänkäyntien väliin sijoittui katettu kulku kellariin, jonka portaat olivat jyrkät ja kapeat eikä katoksen ympäristö ollut siisti. Kulkuväylä on toiminut rakennuksen yhtenä hätäpoistumisteistä.

Uudessa asemapiirroksessa (kuva 16) yksityisyyttä on parannettu aitaamalla tontti, jolloin pihaan kuljetaan porttien kautta. Ennallaan säilytetyt puut ja pensaat tontin reunoilla tuovat näkösuojaa pihaan. Lumen läjitys ja uusi jätekatos säilyivät samalla paikalla kuin ennenkin, sillä tontilla on näille rajallisesti sijoituspaikkoja. Jätekatoksen katetta jatkamalla saatiin samaan yhteyteen pyöräkatos. Polkupyörällä saavutaan tontille yleensä rännikatuja pitkin, joten katos on tontin läntisellä reunalla helposti saavutettavissa.

KUVA 16. Ote asemapiirroksesta (Kortelainen 2023)

Oleskelualue sijoittuu rakennuksen sisäpihalle, rakennusmassan suojaan. Asuntoihin ei ollut mahdollista suunnitella parvekkeita suojeltujen ja koristeellisten julkisivujen vuoksi. Siksi viihtyisä piha on erityisen tärkeässä asemassa, vaikka se sijoittuikin pohjoiseen ilmansuuntaan. Oleskelualueen läpi kuljetaan rakennuksen sisäänkäynneille, joten suunnittelussa tuli ottaa huomioon esteettömyys. Maanpinnasta ulko-ovelle on korkeuseroa noin metrin verran, joka aiheutti haasteita luiskan suunnittelulle. Porrastamalla ja korottamalla koko sisäpihaa, luiskat saatiin sulautettua osaksi kokonaisuutta.

Pihakannen päällä on istuskelualueita ja mahdollisuus grillauspisteelle. Olemassa oleva puu ja nykyisen istutusalueen kaareva muoto jäivät osaksi pihaa. Lisää vihreyttä saatiin istutuslaitailla, joita on sijoitettu jakamaan pihakannen toimintoja ja kulkuväyliä. (Kuva 17.)

Korotetun pihan tieltä purettiin vanha kulkuväylä kellariin ja uusi hätäpoistumistie tehtiin rakennuksen lännen puoleiseen pätyyn. Poistuminen tapahtuu kellarikerroksesta, uuden ulko-oven kautta, joka johtaa ulkoportaisiin. Kattamattomia ulkoportaita pitkin nouseaan maan tasolle.

KUVA 17. Havainnekuva pohjoisesta (Kortelainen 2023)

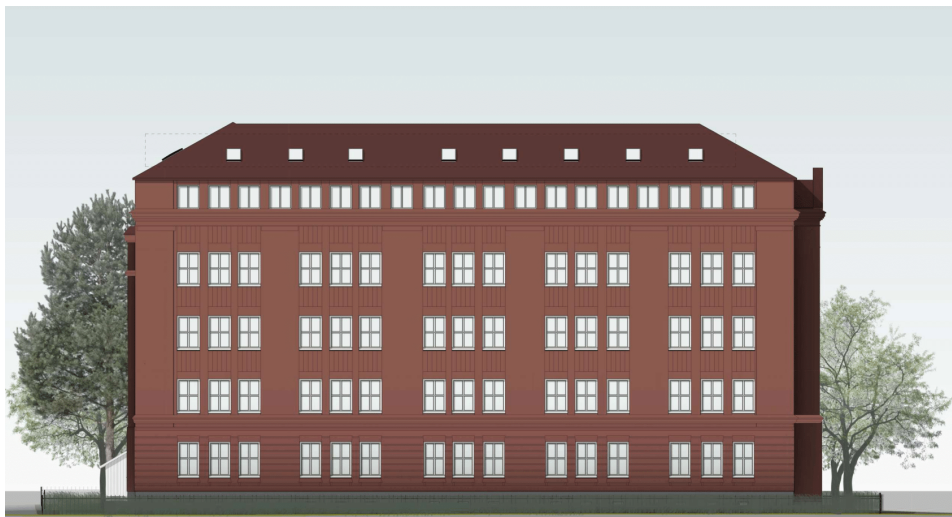
5.3 Pysäköinti

Lukiota varten suunnitellut pysäköintijärjestelyt eivät palvelleet asuinkäyttöä, minkä vuoksi autopaikat sijoiteltiin uudelleen. Nykyiset sadevesikaivot ja kulkuväylät pihaan haluttiin pitää ennallaan, joten uusien pysäköintipaikkojen sijoittelu tehtiin niiden ehdoilla.

Pysäköinnin mitoitus noudattaa RT-kortiston ohjetta pysäköintialueista (RT 98-11235 Pysäköintialueet. 2016.) Autopaikan leveydeksi asetettiin 2500 mm ja ajoväylät ovat vähintään 7000 mm leveitä. Tällaisella mitoituksella autopaikkoja syntyi yhteensä 45 kappaletta eli jokaiselle asunnolle on oma autopaikka. Kaksi ylimääräistä paikkaa voisivat toimia vieraspaikkoina tai toimistojen pysäköintipaikkoina. Ruutujen jakoa on katkaistu istutusalueilla, jotta pysäköintialue olisi viihtyisämpi ja pienipiirteisempi.

5.4 Aukotus

Aukotukseen on tehty muutoksia vain pohjoisella julkisivulla (kuva 18). Muutokset ikkunoihin on tehty rakennuksen olemassa oleviin aukotuksiin tukeutuen, jotta ne sopivat suojeltuun kokonaisuuteen. Ensimmäisen kerroksen keskiosassa uuden monitoimitilan ikkunat ovat nykytilanteessa pienet ja ikkunoiden alareuna on korkealla. Ikkunoita avataan yhden ruudun verran alaspäin, jolloin aukotus on samanlainen kuin toisessa kerroksessa. Tämän ansiosta monitoimitilan ja käytävän valoisuus kasvaa huomattavasti ja viihtyisyys lisääntyy. Läntisen siiven umpeen muuratut ikkuna-aukot avataan ja niihin asennetaan uudet ikkunat, jotta niiden kohdalla olevaan asuntoon ja toimistoon saadaan maksimoitua valon määrää. Samalla seinustalla myös neljänteen kerrokseen lisätään vanhan linjan mukaisesti ikkuna, jotta asuntojen makuuhuoneisiin saadaan valoa.

KUVA 18. Julkisivu pohjoiseen Koljonniemenkadulle (Kortelainen 2023)

5.5 Käytävän hyödyntäminen

Rakennuksessa on noin 4,5 metriä leveä keskikäytävä, joka vie huomattavan osan rakennuksen pinta-alasta. Käytävän hyödyntämiseksi tuli keksiä ratkaisu, sillä todennäköisesti sitä ei olisi kannattavaa säilyttää ennallaan asuntojen rakennuttajan näkökulmasta.

Käytävää on kavennettu joka kerroksessa samassa linjassa nykyisen hissien kanssa ja tämä erotettu tila on otettu asuntojen käyttöön. Tähän osaan on sijoitettu asuntojen märkätilat ja eteiset. Näin säilytetään ehjä seinälinja ja käytävään jää silti leveyttä noin 2,4 metriä.

5.6 Juhla-/liikuntasali

Opinnäytetyössä tehdyssä rakennushistoriallisesti arvokkaiden piirteiden selvityksessä kävi ilmi, että koulun salista löytyy paljon alkuperäisenä säilyneitä piirteitä. Tämän myötä tehtiin päätös, että juhla-/liikuntasalille ei tässä suunnitelmassa tehdä muutoksia. Tila on myös muutoin haastava, sillä esimerkiksi asunnoiksi muuttaminen tarkoittaisi isoja muutoksia rakenteisiin ja tilan luonteeseen.

Jos salia tultaisiin käyttämään asuinkäytön yhteydessä edelleen juhla- tai liikuntatilana, tulisi silloin varmistaa ääneneristyksen riittävyys muiden tilojen suuntaan. Vaihtoehtona voisi olla myös koko itäisen siiven muuttaminen toimistotiloiksi, jolloin salin iltapäinotteinen käyttö ei häiritsisi päivällä työskenteleviä toimijoita.

5.7 Yhteistilat

Rakennuksen yhteistilat sijoitettiin uuden käyttötarkoituksen myötä pääosin kellariin. Kellaritilojen huonekorkeus on muihin kerroksiin verrattuna matala, noin 2,4 metriä, mutta yhteistilojen käyttöön se riittää hyvin. Taloyhtiön saunatilat ovat vanhan saunatilan paikalla, mutta tiloja on suurennettu ja ne palvelevat paremmin asukkaiden tarpeita. Pesutupa ja kuivaushuone ovat nykyisten henkilökunnan tilojen paikalla. Irtaimistovarastoja suunniteltiin myös toimistotilojen tarpeisiin ja niistä haluttiin kohtuullisen kokoisia, mikä takaa ne vaativat paljon tilaa. Nykyinen ruokala ja studiotilat palvelisivat jatkossa irtaimistovarastoina. Varastotiloja löytyy porrashuoneiden läheisyydestä myös muihin tarpeisiin, kuten ulkoiluvälineiden säilytykseen. Teknisten tilojen sijainti pidettiin ennallaan.

Kellaritilojen lisäksi yhteiskäytössä on myös ensimmäisen kerroksen monitoimitila ja toisen kerroksen viherhuone. Ikkuna-aukotusten muutoksen myötä monitoimitilaa voitaisiin käyttää esimerkiksi yleisenä oleskelutilana, erikseen varattavana juhla- ja kokoustilana tai etätyöpisteinä jakamalla sitä pienempiin osiin. Viherhuoneeseen asennettaisiin tarpeen mukaan kasvivalot ja asukkaat voisivat tuoda sinne omia kasvejaan.

5.8 Toimistotilat

Rakennuksen näkymiin, ilmansuuntiin ja valoisuuteen perehtymisen myötä osa tiloista varattiin toimistojen käyttöön. Sisäpihaa ympäröiviin tiloihin pääsi huomattavasti vähemmän luonnonvaloa kuin muualle, joten näihin kohtiin soveltui paremmin muut toiminnot kuin asunnot. Lisäksi alimman kerroksen sisäpihan puolen ikkunoista näkee suoraan sisälle, joten yksityisyydenkin vuoksi toimistot sopivat tiloihin paremmin. Toimistotiloja tuli rakennukseen yhteensä 4 kappaletta.

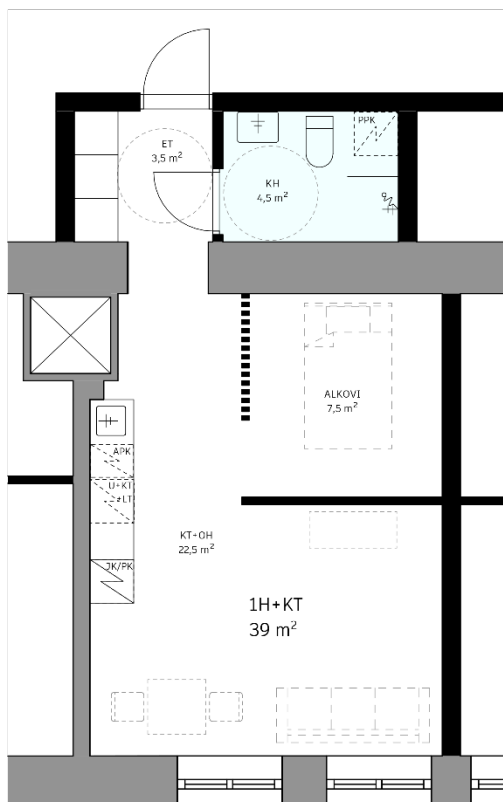
Tilat ovat lyhyen matkan päässä sisäänkäynneistä, joten ne ovat helposti saavutettavissa ulkoa tultaessa. Toimistot ovat vain alimmissa kerroksissa, joten ylimmät kerrokset rajautuvat pelkästään asukkaiden käyttöön. Toimistojen käyttäjät voisivat mahdollisesti hyödyntää myös talon keskiosan monikäyttöisiä tiloja. Toimistojen sijoittaminen asuinkäytön yhteyteen voisi tuoda tulevaisuudessa taloyhtiölle hyviä vuokratuloja, jos niitä ei päädytä myymään.

5.9 Asuntosuunnittelu

Asuntosuunnittelun tavoitteena oli suunnitella tilavia ja valoisia asuntoja, joissa on asumiseen lisäarvoa tuovia tiloja, kuten työskentelytiloja, kodinhoitohuoneita tai vaatehuoneita. Lähtökohtaisesti ajateltiin, että vanhaan arvorakennukseen ei välttämättä sovi samat ratkaisut, kuin uudiskohteisiin. Aukotus määräsi paljon asuntojen jaottelua ja niiden sisäisten tilojen suunnittelua, jotta ne täyttävät asuinhuoneen määritelmän.

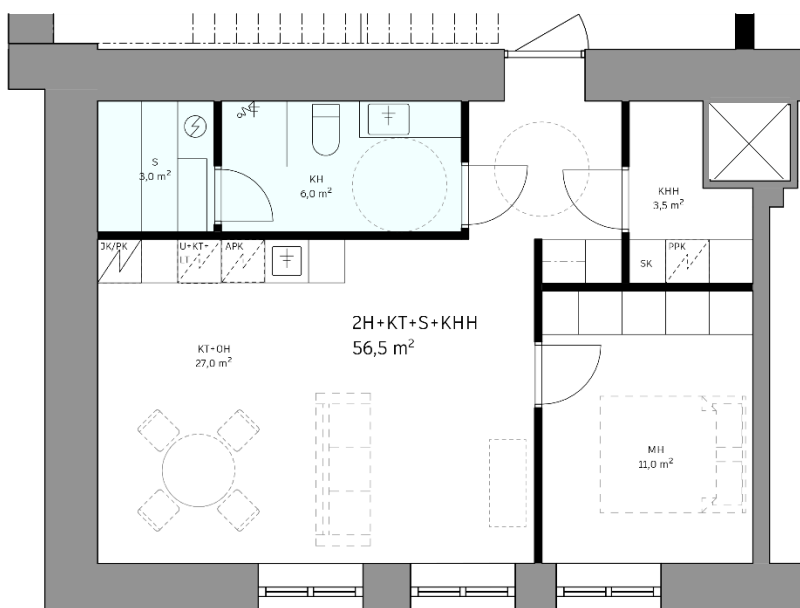
Kokonaisuudessaan asuntoja syntyi 43 kappaletta, joista yksiöitä on 15, kaksioita 16, kolmioita 8 ja neliöitä 4 kappaletta. Lisäksi osaan ylimmän kerroksen asunnoista suunniteltiin tilavaraus parvelle, joka toisi niihin lisätilaa. Asuntojen koko vaihtelee 33 neliöstä 88,5 neliöön. Rakennukseen ominaispiirteiden vuoksi asuntojen koot vaihtelevat jonkin verran kerroksittain, mutta asuntopohjia on pyrittävä toistamaan kerroksesta toiseen niin paljon kuin se on mahdollista.

Kuvassa 19 on esitetty tyypillinen yksiön pohjapiirustus. Yksiöistä suunniteltiin tilavia ja niissä on jokaisessa nukkuma-alkovi. Alkovin ja olohuonetilan välillä on kiinteä seinä kalustamisen helpottamiseksi, kun taas toisella sivulla on valoa läpäisevä rimaseinä.

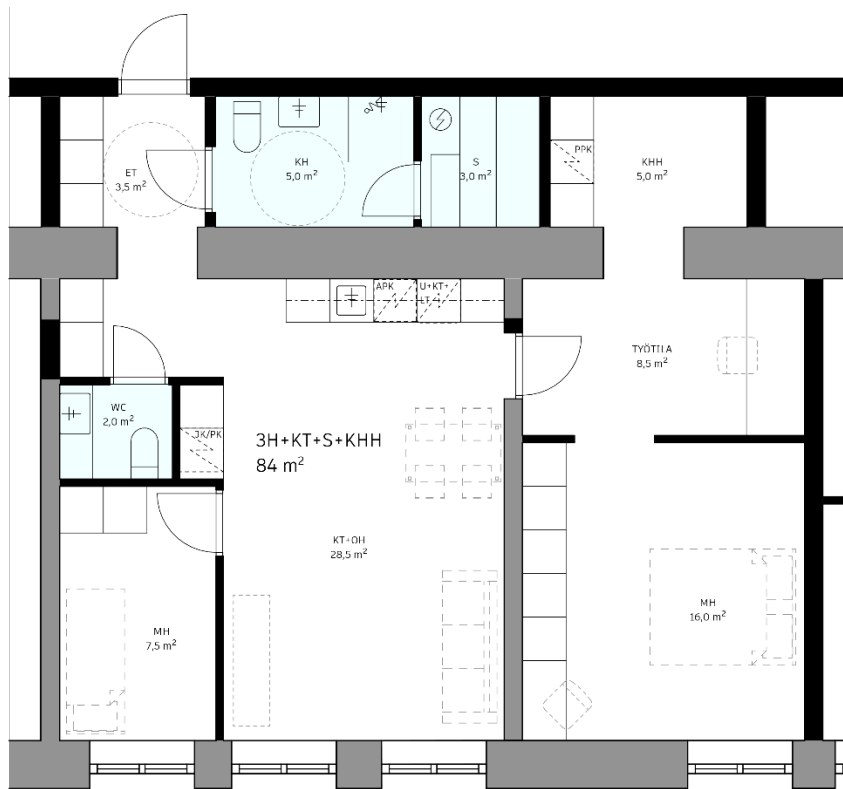
KUVA 19. Tyypillinen yksión pohjapiirustus (Kortelainen 2023)

Kerroslohjissa kaksiot sijoittuvat pääportaiden vierelle ja rakennuksen siipiin. Yleisimmässä kaksio-tyypissä on sauna, mutta osassa kaksioista saunan neliöt on hyödynnetty muihin asuintiloihin. Tässä tyypissä on lisäksi pieni kodinhoitohuone. (Kuva 20.)

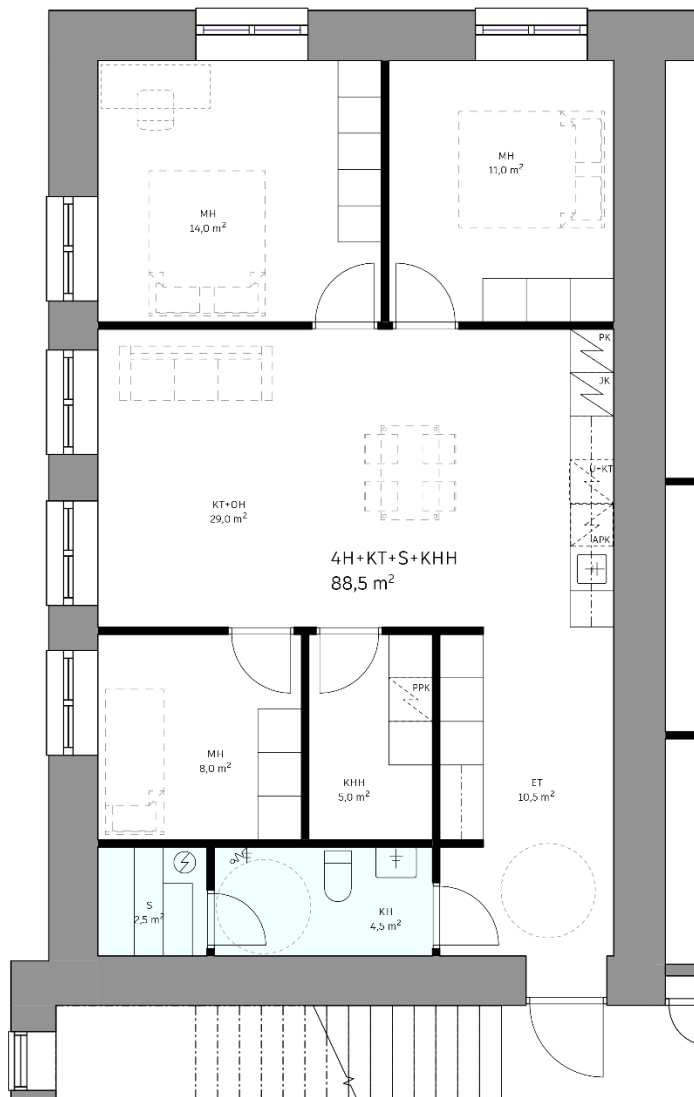
KUVA 20. Tyypillinen kaksión pohjapiirustus (Kortelainen 2023)

Yhtä lukuun ottamatta kaikki rakennuksen kolmiot ovat yli 80 neliöisiä. Yleisimmässä kolmiotyyppissä on sauna, kodinhoitohuone, erillinen wc ja makuuhuoneen yhteydessä oleva työtila (kuva 20).

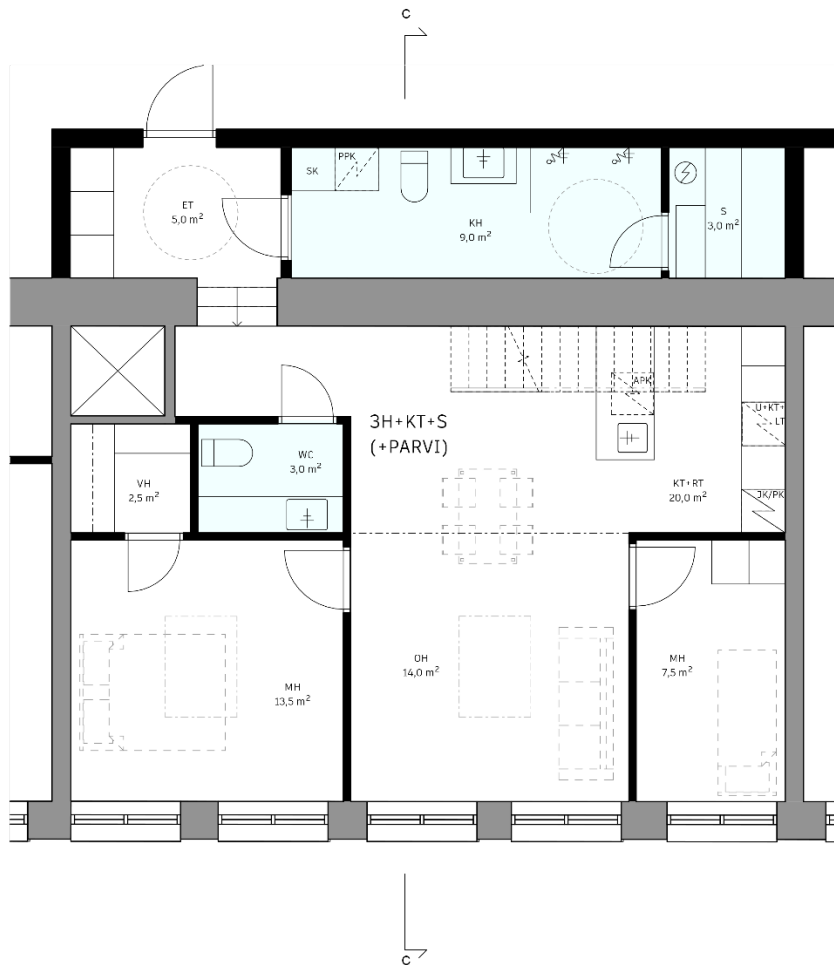
KUVA 21. Tyypillinen kolmion pohjapiirustus (Kortelainen 2023)

Neljän huoneen asuntoja on rakennuksessa asuntotyypeistä vähiten. Nämä isoimmat asunnot sijoituvat länsisiiven kulmaan ja niissä on eniten ikkunapinta-alaa. 88,5 neliömetriin sisältyy kodinhoitohuone, sauna ja kolme tilavaa makuuhuonetta. (Kuva 22.)

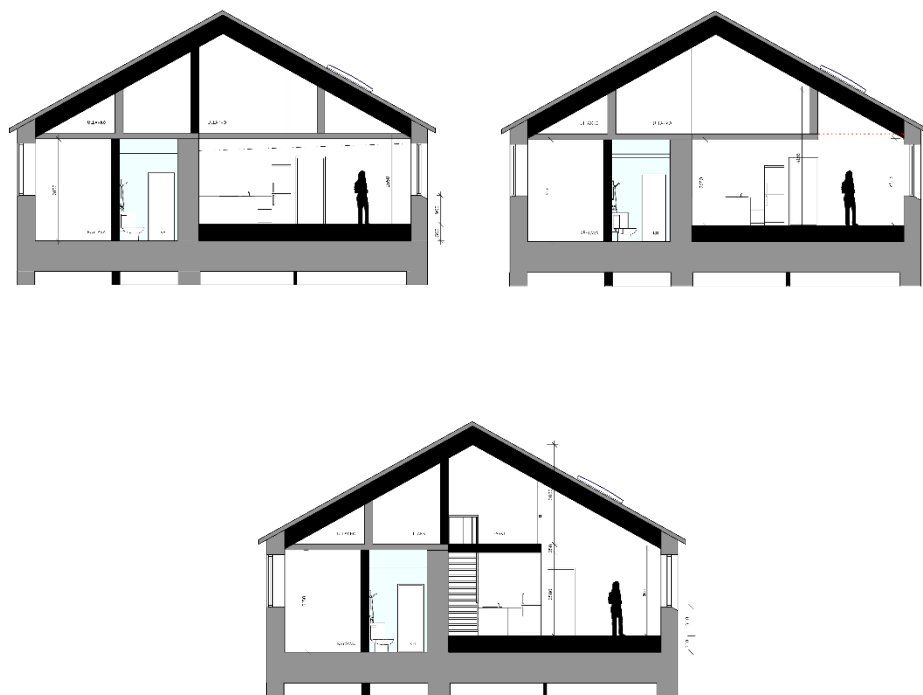
Kuva 22. Tyypillinen neliön pohjapiirustus (Kortelainen 2023)

Viidennessä kerroksessa haasteena oli ikkunoiden erilaisuus ja matalampi kerroskorkeus muihin kerroksiin nähden. Koska kerros on rakennettu vasta korotuksen yhteydessä, ikkunoiden alareunan korkeus oli noin 1400 mm ja niistä ei nähnyt kunnolla ulos. Tämä korjattiin korottamalla asuntojen lattiota 500 mm korokelattian avulla, jotta alareuna saadaan 900 mm päähän lattiasta. Näin ollen asuntoihin täytyy kulkea muutama porras, jotta päästään varsinaisten asuintilojen tasoon. (Kuva 23.)

KUVA 23. Viidennen kerroksen kolmio parvivarauksella (Kortelainen 2023)

Ylimpään kerrokseen syntyneet asunnot ovat keskimäärin isompia kuin alemmissä kerroksissa ja asuntotyypeissä tulee enemmän vaihtelua. Matalamman kerroskorkeuden vuoksi alettiin pohtia nykyisen ullakon ja 5. kerroksen välisen laatan avaamista, jotta asuntoihin saataisiin muiden kerrosten kaltaista avaruutta ja tilavaraus parvelle. Näin asuntoihin saataisiin entistä enemmän tilaa ja huoneiston avaaminen ullakolle mahdollistaisi myös kattoikkunoiden asentamisen. Kuvassa 24 on esitetty vaihtoehtoja asuntojen toteuttamiselle leikkausnäköymästä. Ensimmäisessä vaihtoehdossa asuntoa ei ole avattu ullakolle ja toisessa avaus on tehty vain oleskelutilan kohdalla. Kolmannessa vaihtoehdossa on esitetty parven toteutus avaamalla purkamalla laatta koko asunnon kohdalta.

Kuva 24. Vaihtoehdot yläkerran asuntojen toteuttamiselle (Kortelainen 2023)

Suunnittelua pidemmälle vietäessä voitaisiin pohtia tarkemmin vanhan koulun historian esiin tuomista uudistetussa rakennuksessa. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi nimeämällä asuntoja vanhojen luokkatilojen mukaan tai kellotauluja säilyttämällä.

5.10 Talotekniikka

Talotekniikkaan ei ole otettu suuremmin kantaa tuotetuissa suunnitelmissa, mutta sen järjestelyt on otettu huomioon suunnittelun taustalla. Ilmanvaihdon osalta vanha IV-konehuone ullakolla jäisi tarpeettomaksi, jos se voitaisiin korvata esimerkiksi huoneistokohtaisella ilmanvaihdolla. Tällöin myös yläkerran asuntojen parviratkaisut voisi olla mahdollista toteuttaa.

Vesipisteet on sijoitettu suositusten mukaan lähelle toisiaan ja suurin piirtein vanhojen viemäröintien läheisyyteen. Viemäreiden ja käyttövesiputkien vaatimat hormit ovat pääosin pidetty entisellään, ja niitä voisi olla mahdollista hyödyntää vanhoilla paikoillaan myös asuinkäytössä.

Nämä asiat sekä sähköjärjestelmien vaatimat muutokset tulisi ratkaista myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

6 POHDINTA

Työn tavoitteena oli tutkia koulurakennuksen käyttötarkoituksen muutosta ja sitä, kuinka tämän tyyppinen rakennus sopii asuinkäyttöön. Lisäksi Kallaveden lukion rakennushistoriallisesti arvokkaat piirteet tuli kartoittaa. Tavoitteet saavutettiin tilaajan toiveiden mukaisesti. Olen myös itse tyytyväinen aikaan saatuun kokonaisuuteen.

Opinnäytetyön aikataulu oli tiivis. Aihe varmistui tammikuussa 2023 ja varsinainen suunnittelutyö alkoi helmikuussa nykytilan mallinnuksella, kun lähtötietoaineistot saatiin tilaajan puolelta koottua. Onneksi tammikuun aikana tein jo taustatyötä ja rakennuksen historiaan tutustumista, sillä sen ansiosta työ valmistui vielä saman kevään aikana. Jos aloittaisin nyt työn uudelleen, koittaisin löytää aikaa jo syksyllä taustatöille.

Itse työn tekeminen ja suunnittelukohde ovat asettaneet matkalla myös haasteita. Rakennus on laaja eikä mikään kerroksista ole samanlainen, minkä vuoksi kohteeseen tutustumiseen on mennyt paljon aikaa. Suunnitelmien työstäminen ja mallinnus ottivat myös oman aikansa prosessissa. Huomasin etenkin työn loppuvaiheessa, että on hankalaa rajata suunnittelun tarkkuustaso ja selvitystyö opinnäytetyön laajuuteen sopivaksi, sillä aiheesta olisi saanut paljon enemmänkin asiaa raporttiin. Tämä kertoo siitä, että aihe oli mielestäni mielenkiintoinen. Suunnitteluratkaisujen lukitseminen oli myös haastavaa, sillä vaihtoehtoisia tilaratkaisuja löytyi useita. Opinnäytetyötä tehdessä oli kuitenkin mukavaa huomata, kuinka koulutuksen antamia oppeja osasi hyödyntää suunnittelussa ja itsenäinen työskentelyrutiini on kehittynyt huomattavasti neljän vuoden opintojen aikana.

Rakennuksen suojelu ja sen merkitys kuopiolaisille asetti myös paineita työn onnistumiselle, vaikka työn mukaiset suunnitelmat eivät koskaan toteutuisikaan. Kallaveden lukio on tuttu ja tärkeä rakennus lukuisille ihmisille, joko koulutaipaleen varrelta tai osana Kuopion kaupunkikuvaa. Näiden asioiden takia halusin, että suunnitelmat olisivat myös muiden silmissä rakennusta kunnioittavat.

Jo lähtökohtaisesti valitsin tämän opinnäytetyöaiheen siksi, että arvostan rakennushistoriaa ja pidän tärkeänä sitä, miten korjausrakentamisen ratkaisuja tehdään. Opinnäytetyöprosessin aikana kiinnostukseni aiheeseen on kasvanut ennestään ja olen oppinut aihepiiristä paljon uutta, mikä heijastuu varmasti myös tulevaan työuraani.

Mielestäni onnistuin tarkastelemaan kohdetta kattavasti eri näkökulmista ja otin suunnittelussa huomioon lukuisia lopputulokseen tai toteuttamiseen vaikuttavia asioita. Rakennuksen käyttöturvallisuus ja esteettömyys on huomioitu osana suunnittelua, mikä vaati selvitystyötä, mutta antoi varmuutta suunnitelmien toteutettavuudesta. Palomääräyksiin ja talotekniikkaan olisin halunnut paneutua suunnitelmissa vielä enemmän, mutta työn laajuus huomioiden sen tarkastelu oli luonnostasoon nähden riittävää. Lopputuloksena syntyi kattava kokonaisuus, josta toivottavasti on tulevaisuudessa hyötyä tilaajalle tavalla tai toisella.

Varsinainen rakennushistoriaselvitys olisi aiheellista tehdä, vaikka rakennukseen ei oltaisiakaan teke-
mässä muutossuunnittelua lähiaikoina. Jos käyttötarkoituksen muutos rakennukseen toteutuisi, tulisi
sen yhteydessä tehdä muutoksia myös asemakaavaan. Asemakaavan laadinnan yhteydessä myös
suojelumerkinnet tulee päivittää kaavaan.

LÄHTEET

A-konsultit julkaisuaika tuntematon. As. Oy Helsingin Sinfonia 28. Verkkajulkaisu. <https://www.a-konsultit.fi/projektit/as-oy-toolonkatu-28/>. Viitattu 11.5.2023.

Etuovi.com julkaisuaika tuntematon. Asunto Oy Kuopion Lääninlääkäri. Verkkajulkaisu. <https://www.etuovi.com/myytavat-asunnot/kuopio/keskusta/taloyhtiot/q29292/asunto-oy-kuopion-laeninlaakari>. Viitattu 21.5.2023.

Helka 2008, 4. 1920-luvun klassismi – paluu pelkistykseen ja symmetriaan. Verkkajulkaisu. Päivitetty 4.7.2008. <https://kaupunginosat.fi/helka/4-1920-luvun-klassismi-paluu-pelkistykseen-ja-symmetriaan/>. Viitattu 22.5.2023.

Helsingin Sinfonia 2021. Huoneistot. Valokuva. <https://helsinginsinfonia.fi/#Huoneistot>. Viitattu 23.5.2023.

Helsingin Sinfonia 2021. Verkkajulkaisu. <https://helsinginsinfonia.fi/>. Viitattu 23.5.2023.

Kallaveden lukio 2017. Kallaveden lukion historiikki. <https://kallavedenlukio.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2013/05/Kallaveden-lukio-historiikki.pdf>. Viitattu 11.4.2023.

Kallaveden lukio julkaisuaika tuntematon. Kallaveden lukion historiaa. <https://kallavedenlukio.fi/web/kallaveden-lukion-historiaa/>. Viitattu 23.5.2023.

Keskeisen kaupunkialueen yleiskaava. Kuopion kaupunki 2001. Viitattu 4.5.2023.

Kirsti Sivén ja Asko Takala Arkkitehdit Oy 2021. Sairaalakatu, Kuopio. Valokuva. <https://arksi.fi/sairaalakatu-kuopio/>. Viitattu 23.5.2023.

Kortelainen, Kiia 2023. Umpeen muuratut ikkunat. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Pääporras ja Maaherrankadun sisäänkäynti. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Itäisen siiven porrashuone. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Toisen kerroksen käytävä. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Viidennen kerroksen käytävä. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Luokkahuone. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Salin kasettikatto ja parvi. Valokuva. 13.4.2023. Kuopio.

Kortelainen, Kiia 2023. Käyttötarkoituksen muutos hotelliksi. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Käyttötarkoituksen muutos toimitiloiksi. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Käyttötarkoituksen muutos asunnoiksi. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Ote asemapiirroksesta. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Havainnekuva pohjoisesta. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Julkisivu pohjoiseen Koljonniemenkadulle. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Tyypillinen yksiön pohjapiirustus. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Tyypillinen kaksion pohjapiirustus. Tekijän sähköiset kokoelmat.

Kortelainen, Kiia 2023. Tyypillinen kolmion pohjapiirustus. Tekijän sähköiset kokoelmat.

- Kortelainen, Kiia 2023. Tyypillinen neliön pohjapiirustus. Tekijän sähköiset kokoelmat.
- Kortelainen, Kiia 2023. Viidennen kerroksen kolmio parvivarauksella. Tekijän sähköiset kokoelmat.
- Kortelainen, Kiia 2023. Vaihtoehdot yläkerran asuntojen toteuttamiselle Tekijän sähköiset kokoelmat.
- Kuopion kaupunki 2008. Kuopion kulttuuriympäristö – strategia ja hoito-ohjeet. Kuopio: Kuopion kaupunki.
- Kuopion kaupunki 2017. Kuopion kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma 2017-2025. Pdf-tiedosto. Julkaisuaika tuntematon. <https://publish.kuopio.fi/kokous/2017407358-7-1.PDF>. Viitattu 24.5.2023.
- Kuopion kaupunki/kaavakartta 1554. 1974. Viitattu 16.5.2023.
- Kuopion karttapalvelu 2023. <https://kartta.kuopio.fi/>. Viitattu 4.5.2023.
- Kuopio lukiokoulutus 2020. Kallaveden lukio. Pdf-tiedosto. Julkaisuaika tuntematon. <https://haeluki-on.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2020/11/Kallaveden-lukio.docx>. Viitattu 16.5.2023.
- Kuopion Tilapalvelut. 2023. 1. kerroksen nykytilanne. Kuvaleike dwg-tiedostosta. Viitattu 24.5.2023.
- Nederström, Kaarlo Paavo 1954. Tyttölyseo kuvattu Piispanpuistosta. Valokuva, kuvauspäivä tuntematon. Kuopion kulttuurihistoriallisen museon kokoelmat.
- Riekkä, Helena 2005. Kuopion kaupungin rakennushistoria: kaupungin rakentamisvaiheita vuodesta 1875. Kuopio: Kuopion kaupunki.
- RT 103027 Portaat ja luiskat. 2019. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS. <https://kortistot.rakennustieto.fi/kortit/RT%20103027?navref=Main>. Viitattu 16.5.2023.
- RT 98-11235 Pysäköintialueet. 2016. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS. <https://kortistot.rakennustieto.fi/kortit/RT%2098-11235?page=4>. Viitattu 18.5.2023.
- Takala, Sami 2021. Huonekorkeus paikoitellen kuusi metriä, lattiassa tammea, tasoja kvartsista – Tältä näyttää Sibelius-Akatemian tulevaisuus asuintalona. Helsingin Sanomat 16.8.2021. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008169640.htm>. Viitattu 21.5.2023.
- Tiihonen, Marita 2022. Kuopion lukiohanke Savilahden tiedekeskukseen etenemässä – myös yläkouluista suma eteläisessä kaupungissa ratkaistava pian. Savon Sanomat 24.10.2022. <https://www.savonsanomat.fi/paikalliset/5449987>. Viitattu 23.1.2023.
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009. Kuopion lääninsairaala. Verkkojulkaisu. Päivitetty 22.12.2009. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4677. Viitattu 22.5.2023.
- Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170241>. Viitattu 18.4.2023.
- Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170848>. Viitattu 23.4.2023.
- Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20171007>. Viitattu 20.4.2023.

LIITE 1: KALLAVEDEN LUKION KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS ASUNNOIKSI

KOLJONNIEMENKATU

MAAHERRANKATU

KIRKKOKATU

PIISPANKATU

45 ap

24 pp

JÄTE

LL

TT

III

II

V

Kerrosala 4533 m²
Kokonaisala 5340 m²

43 asuntoa
4 toimistoa
45 autopaikkaa

